

"Bütün hayırlar, iyilikler, güzellikler, lezzetler tahlil neticesinde vücuttan neşet ettiklerini..." cümlesini devamıyla izah eder misiniz?

"Üçüncü nükte: Bütün ehl-i tahkikin icmâıyla, vücut hayr-ı mahzdır, nurdur. Adem şerr-i mahzdır, zulmettir. Bütün hayırlar, iyilikler, güzellikler, lezzetler, tahlil neticesinde vücuttan neş'et ettiklerini ve bütün fenalıklar, şerler, musibetler, elemeler, hattâ mâsiyetler ademe râci olduğunu ehl-i akıl ve ehl-i kalbin büyükleri ittifak etmişler."(2)

Bütün güzelliklerin, hayırların, iyiliklerin, lezzetlerin var olması ancak vücuda bağlıdır. Vücut olmasa, bütün hepsi yok olur. Vücuttan kasıt, var olmak demektir. Yani Allah'ın ilminden, kudret ve irade vasıtası ile varlık sahasına intikal etmektir. Yukarıda sayılan bütün hayır ve güzellikler vücudun içinde ve ona bağlı varlıklardır.

On katlı bir bina düşünelim, bu binanın temeli vücut olsun, onun üzerine yapılmış birinci kat hayır katı olsun, ikinci katı iyilik katı, üçüncü katı güzellik katı, dördüncü katı lezzet katı ve hakeza... Aklımıza gelen diğer şeyler de, diğer katlar olsun.

Burada binanın temeli ve esası vücuttur. Yani binanın var olma ve ayakta durma sebebi vücut temelidir. Temel olmasa hepsi yok olur. Nimetler içinde en büyük ve birinci nimet, yokluktan varlığa çıkmaktır. Yani, varlık nimetidir. Ondan sonra hayat, ruh, şuur, iman, gibi nimetler gelir ki, onların da oluş sebebi yine vücuda, yani varlık nimetine bağlıdır.

Burada **tahlil**, araştırma ve tahkik neticesinde bütün akıllar bu sonuca ulaşıyor, anlamındadır. İnsanlık içinde de en temel hak ve özgürlük yaşama hakkı olarak kabul edilmiştir. Bunun temelinde de, yukarıda var olma nimetinin önemi yatar. Yaşama özgürlüğü olmadan, diğer özgürlüklerin bir anlamı olamaz.

Nimetin yok olması elemdir, lezzetin gitmesi azaptır, sıhhatin kaybolması musibettir. Dikkat edilirse, bütün acılar ve azaplar hep bir şeyin yok olması ve kaybı ile ortaya çıkıyor. Demek bütün şer ve fenalıkların temeli ve esası ademe, yani yokluğa dayanıyor. Nimetlerin vücuda dayanması ne ise, musibet ve elemelerin de yokluğa dayanması aynıdır.

(1) bk. [Sualar, Dördüncü Şua, Altıncı Mertebe-i Nuriye-i Hasbiye.](#)